

Faktaark: Virker tortur?

Hvis tortur virker, hvorfor fandt man så ikke Bin Laden før ti år efter angrebet på World Trade Centre? Hvorfor har man ikke fundet Mullah Mohammed Omar og Ayman al-Zawahiri?

Tortur skader hukommelsen

Tortur medfører en meget stor angst for at dø og dissociering i øjeblikket, fordi ofrene er magtesløse over for bødlerens overgreb. Det betyder, at hjernen kobler fra, og at ikke kan skelne mellem fantasi og virkelighed. Dermed ved ofret ikke, hvad han eller hun siger i tortursituationen. Den megen smerte, som torturen medfører, er med til at koble hjernen fra, og offeret kan derfor komme til at sige ting, som er ren fiktion hvorved falske tilståelser opstår.

Samtidig hæmmer tortur også offerets hukommelse. Jo tættere på begivenheder eller informationerne er, desto større er sandsynligheden for, at offeret slet ikke kan huske dem. Dette sker, fordi mennesker, når de udsættes for et psykologisk traume, glemmer alt om oplevelsen og tiden, der ligger lige før. Det gælder fx også for elektrochokpatienter og voldtægts ofre. Tortur skader derfor både evnen til at skelne mellem falsk og sandt og til at huske det skete. Tortur giver derfor ofte dårlige informationer.

Tortur giver falske informationer

Problemet med tortur er ikke kun, at personer med de vigtige oplysninger glemmer eller forveksler disse, men også personen uden informationer begynder at tale. Uskyldige vil lyve for at undslippe torturen og bidrager derfor tit med falske informationer, hvilket fører til en masse spildt efterforskningsarbejde.

Ofte ved efterretningstjenester slet ikke, hvem de har i deres varetægt, og hvad personen ved. Ibn al-Shaykh al-Libi indrømmede, at Irak trænede Al Qaeda folk i kemisk og biologisk krigsførelse.

Informationerne blev brugt som argument for krigen i Irak, selvom de var falske.

Et andet problem er, at torturbøddler ofte er dårlige til at spotte, hvornår ofrene lyver. Undersøgelser lavet blandt politifolk viser, at de er i stand til at spotte mellem 45 og 60 procent af løgnene (Rejali, 464).

Torturbøddler er som ofte ikke veluddannede forhørsledere, men derimod valgt på baggrund af deres evne til at udføre tortur, hvilket ikke øger muligheden for at spotte bedrag. Det kan altså i nogle tilfælde bedre betale sig at spille plat eller krone.

Forhørsmanualer og torturbøddler omtaler tortur

Tortur opfattes derfor af næsten alle efterretningstjenester som uanvendelig, hvilket nedenstående citater viser.

Torture "is only not be used when everything else has failed as it is the most clumsy [method]" (Japansk Kempeitai Manual fundet i Burma i 1943).

"The use of force often has the consequence that the person being interrogated under duress confesses falsely because he is afraid and, as a consequence agrees to everything the interrogator wishes (Indonesian interrogation manual, fundet i East Timor 1983).

Erfaringer med tortur fra Kampen om Alger i 1956

I 1956 begyndte Front de Libération Nationale (FLN) en bombekampagne i den franske koloni Algeriets hovedstad. Kampagnen havde mange civile ofre, og den franske general Jacques Massu forsøgte at bekæmpe oprørerne bl.a. ved hjælp af tortur.

Det øjeblik de franske torturbøddler gik i gang med torturen, begyndte ofrene at tale meget. De angav navne på døde modstandsfolk, gamle våbendepoter og personlige fjender, som ingen værdi havde for franskmændene. De angav også navne på medlemmer af en rivaliserende modstandsgruppes medlemmer. Den franske general Massu, som stod bag torturen fik 22.600 personer arresteret og torturet. Antallet af falske ledetråde var altså enormt.

Det lykkedes dog Massu er at knække Front Liberation Nationale (FLN), men succesen skyldtes tre årsager:

- 1) at Massu arresterede en tredjedel af et af Algiers civil befolkning på bare ni måneder.
- 2) konstant målrettet vold herunder tvungne forsvindinger
- 3) et effektivt stikkersystem, som ledte til mange essentielle arrestationer

Da Massu i 2000 blev spurgt om brugen af tortur var uundgåelig i krigstid svarede han: "No when I think back to Algeria, it grieves me. We could have done things differently" (Rejali, s.491).

Konklusion: virker tortur?

Det kan ikke udelukkes, at tortur kan fremskaffe korrekte informationer. Men disse få tilfælde af såkaldt succes overskygges af:

- 1) at torturofre ikke kan give pålidelige oplysninger på grund af dissociering
- 2) at torturofre vil sige hvad som helst for at slippe for torturen
- 3) at torturofre giver med vilje falske ledetråde for at vinde tid og angive fjender
- 4) at uskyldige giver mange informationer, som spilder myndighedernes tid
- 5) at bøddlerne ikke ved, hvornår oplysningerne er rigtige. Så hvornår skal torturen stoppe?

Læs også RCT's [FAQ om tortur](#)